

Lyngør historiegruppe

Lyngør historiegruppe ble etablert sommeren 2015 og er en uavhengig gruppe bestående av personer som er interessert i Lyngørs historie, både i smått og stort. Gruppen har som formål å stimulere til å bevare og å gjøre kjent historiske minner knyttet til Lyngør. Disse små skriftstykkene er ledd i dette, og er skrevet av folk som har en historie å fortelle, eller som har kunnskap å dele.

Nr. 09

Dato: 12. september 2017.

Historien om da den ukjente herren på veggen avslørte sin identitet, - og om barken F.C. Siebens dramatiske forlis.

Av Britt Munch

I Østerstue i det gamle familiehuset på Stensøya er familien samlet i sorte rammer på veggen. Der henger de på rekke og rad, tippoldemor, oldefar og oldemor, besteforeldre, tanter og onkler i sin fineste stas. Men en stilig herremann i uniform var et mysterium. «Tante Anna, å vem e det»? Nei, se det visste hun ikke, men han måtte åpenbart ha vært av så stor betydning at han hadde fått plass på «familieveggen».

Etter hvert ble huset mitt og jeg lurte fortsatt på hvem den mystiske herremannen var. En dag etter en litt hardhendt runde med støvtørkefilla datt bildet ned! Det gikk ikke i knas, men delte seg i sine enkelte faktorer og ut falt et avisutklipp med følgende tekst:

«SAVES SINKING SHIP'S CREW.

Steamer Maryland Rescues Sailors from Norwegian Bark F. C. Sieben.

LONDON, Aug. 27 – When passing Lizzard Head to-day on her voyage from Baltimore to London the Atlantic Transport Line Steamer Maryland signaled that she had on board the crew of the Norwegian Bark F.C. Sieben, which she rescued mid-ocean...

The F.C. Sieben, in comand of Capt. Knutsen, sailed from Conway, Wales Aug.8 in ballast for Tangier»

Kaptein Albert Knutsen var min oldefar og mannen på bildet, han het forøvrig Wylie oppdaget jeg senere, reddet altså min oldefar og hele hans mannskap fra å forlise. Intet under at han hadde fått plass i glass og ramme på veggen.

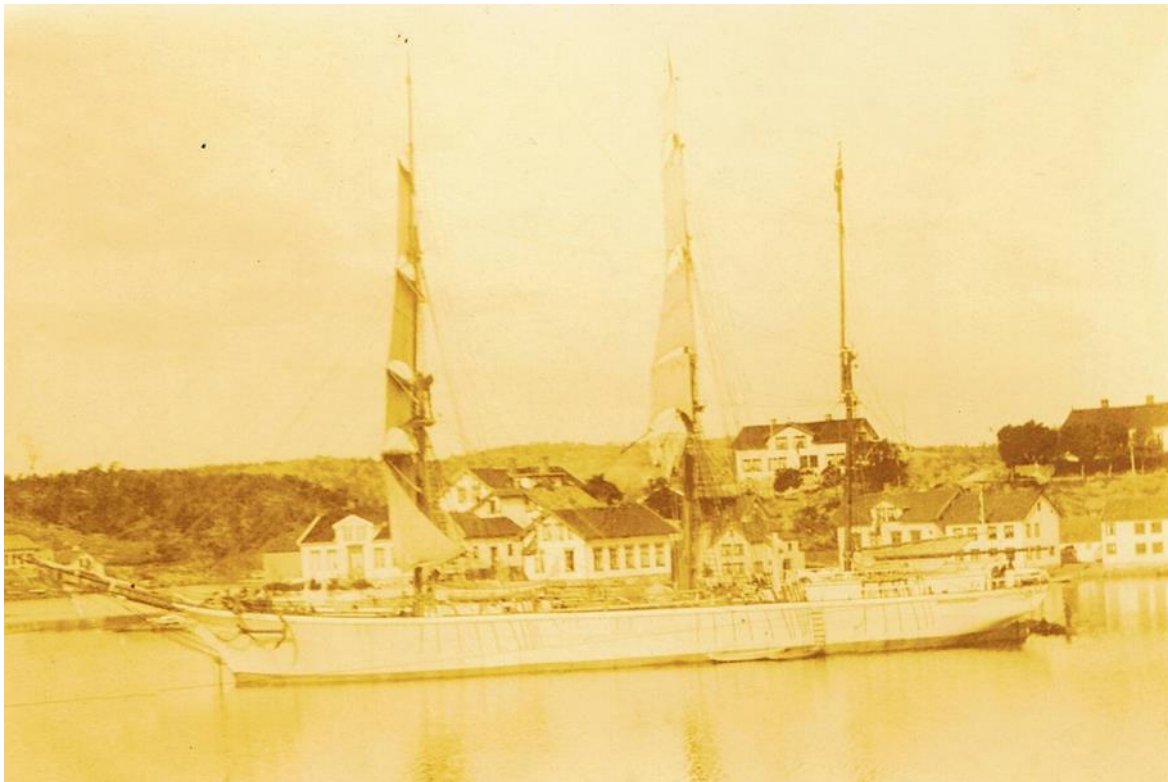
Wylie.

Bildene tilhører Britt Munch.

Albert Knutsen

I bokhylla i Østerstue fant jeg også skipsjournalen for barken F. C. Sieben. Den ble fremlagt som sjøforklaringsdokument sammen med kaptein Wylies skriftlige forklaring på redningsaksjonen. F. C. Sieben var hjemmehørende i Lyngør, reder var A. B. Olsen, - og altså Albert Knutsen, min oldefar, kaptein. Jeg har et flott bilde av Sieben på Lyngør havn datert september 1903.

Sieben, Lyngør havn 1903. Bildet tilhører Britt Munch

Ut fra skipsjournalen, som begynner i 1904, kan vi lese at de dro fra Bahia til Haiti. Turen tok 14 dager. Så kan vi følge reiseruten fra det ene stedet til det neste, hovedsakelig i Karibien, alt nedskrevet med min oldefars sirlige skrift. Det er interessant å lese i «kommentarfeltet» som naturlig nok handler mest om vær og vind, men også rørende utsagn slik som «hvis vinden er god og Gud vil, rekker vi Bahia i morgen ved middagsleite».

Etter å ha seilt mellom flere havner i Karibien setter de i januar 1905 kursen over Atlanterhavet til Frankrike. De ankommer Le Havre 28. mars, så det har vært en lang tur. Derfra seiler de videre til Gaspé, et stykke nord for Québec på Canadas østkyst, hvor de ankommer 19. mai. Her blir de liggende frem til 25. juni, uvisst av hvilken grunn, og ankommer Conway i Wales 13. juli. Søndag 6. august noteres det i loggboken at vinden er sørlig og at de holder dagen hellig. Mandag 7. blir brukt til forskjellig arbeid og 1. styrmann Johan Akselsen mønstrer av. «Herved sluttet Journalen af mig» skriver han. Den 8. august drar de videre fra Conway med destinasjon Tangier, en tur som altså skal bli deres siste. De seiler sydvestover langs kysten av Wales og har vekslende vind, men fra den 20. august får de tiltagende vind, kuling, med storm i kastene. «Orkanaktig Storm, svært Hav. Pumpene vil ikke give vand på grund av slingring.» Senere skal det vise seg at grunnen til at pumpene ikke «vil give vand» er at det har kommet ballastsand inn i pumpesystemet. Da stormen løiet noe den 21., ble mannskapet blir sendt under dekk for å forsøke å utbedre dette. Da viser det seg at i tillegg til sand i pumpesystemet har skuten fått sprekker i skroget. Disse blir forsøkt tettet uten nevneverdig hell, selv om det blir arbeidet hardt med dette hele dagen. De fortsetter å pumpe, men får fortsatt mye sand i pumpevannet. Vinden øker på den 22. og de innser at situasjonen er uholdbar.

Herfra lar jeg loggboken tale.....»Om Eftermiddagen 23de holdt Skibsraad og blev enige om at Skibet ansees udøgtig at fortsætte Reisen og blev det da bestemt at forlade Fartøiet saasart Leilighet gaves at blive optaget af andet Skib da vi faarefant at Pumperne var omtr. stopet foruden at Skibet ansæes aldeles usødyktig til at modstaa Stormveir som i dette urolige Veir som maa forventes naar som helst. Blev liggende Bidevind NØ over for at komme op i Dampskipstrafiken. Vedvarende Kuling med haarde Byger af Vind og Regn. Om Formiddagen 24de omtr. Kl. 10 saaes Dampskib at komme styrende omtr, samme Cours og Flaget ble da heiset i Søen for at blive bemærket af samme og ved signalisering med Dampskibet blev det bestemt at de skulle sette ut Baad for at optage os som strax blev igangsat fra samme. Dampskibet manurerte paa beste maade for at faa os bjerget som i den høie Sø var vanskeligt. 1. styrmand J. Loveluck paa Dampskibet «Maryland» af London kommanderede Livbaaden og da samme kom langs siden kom ombord og saa Skibets Stilling som bekræftes af ham som anført her. Efter hans Befaling blev det satt Fyr paa Skibet, da vi forlod samme for at faarebyge Ulykke for andre Skibe da den laa midt i Trafiken. Omtrænt Kl. 11 forlod Fartøiet og kom omtr. 1/2 time senere alle vel ombord i «Maryland» hvor baade Capt. J. J. Wylie samt alle ombord viste os all imødekommenhed og godhed. - Efter at være kommen ombord i Dampskibet blæste det op til Storm af NØ som varede hele Natten med oprørt Hav.» «Fremvist i Det Kgl. Svenske og Norske Generalkonsulat i London den 31. August 1905. Undertegnet Daniel Danielsen, 1.st. Nils Pedersen og Carl Christensen. På bakerste perm er det et lakkstempel som fester en snor som løper gjennom alle bokens sider og med følgende tekst: « Denne Bog, der indeholder 184 nummerede og under Konsulatets Segl gjennemdragne Sider, autoriseres herved som skibsjournal for Skibet «F. C. Sieben», hjemmehørende i Lyngør, og ført af Skibskaptein A. Knutsen. Det Kongl. Svenske og Norske Konsulat Afdeling i South Shields den 5 September 1904 (det står det faktisk, men her har konsulen tullet med årstallet, for det skulle stått 1905!)

Så finnes også kaptein Wylies sjøforklaring hvor han beskriver hvordan de oppdaget signalisering fra Sieben, fikk satt ut båt og med store vanskeligheter reddet mannskapet ombord i Maryland. Sieben var da synkende. Hans beskrivelse ble også lagt fram under sjøforklaringen. Så, jovisst fortjener han sin plass på familieveggen,- og nå vet vi hvem han var.

Hvordan gikk det så videre? Jo, det vet jeg faktisk noe om. Jeg fant to brev fra Wylie til min oldefar og av tonen i brevene forstår jeg at de brevvekslet og at han tiltaler Albert som «dear friend». Det ene er udatert, det andre er fra september 1906. I det første brevet viser han til et brev fra Albert hvor Albert åpenbart har takket for redningsdåden. Han håper at Albert har kommet seg vel hjem og at alt står vel til hjemme. I det neste brevet forteller han at han skal få en belønning for redningsdåden, noe han synes er hyggelig. Ellers foreslår han at de skal møtes igjen, men ikke i Atlanterhavet denne gang, men et sted på det tørre land hvor de ikke kunne synke...

Og hvordan gikk det så med oldefar Albert? Han fikk sitt skippercertifikat i 1875, 21 år gammel og hadde ført mange skuter. Forliset med F. C. Sieben var hans andre og siden han var en dypt religiøs mann, synes han at det var «å spotte Vor Herre», sa han, å gå til sjøs én gang til. Så han kjøpte et hus til på Stensøy, ut mot store Svalsund, og startet Husholdningshandel der. Selv om det bodde flere mennesker på Stensøya da enn nå, kan jeg ikke tenke meg at han hadde noen voldsom omsetning. I et forsikringsdokument for huset hvor husholdningshandelen lå i den ene stuen, står det at «butikknehaveren bærer hver kveld omsetningen med seg hjem.» Jeg synes jeg ser ham for meg ruslende over heia med kassen med dagens omsetning under armen. Etterhvert flyttet mine besteforeldre inn i og bodde i resten av dette huset og det var der min mor og tante vokste opp og hvor jeg hadde alle mine barndoms somre.

